

LANDEN VAN EUROPA

België

1 Vlag

2 Ligging op Europese kaart

België wordt aan de westkant begrensd door de Noordzee (klein aantal kilometers kuststrook: 67). De noordgrens wordt gevormd door Nederland, de zuidgrens door Frankrijk, de oostgrens door Duitsland en Luxemburg.

3 Oppervlakte

België is een klein land: de oppervlakte bedraagt ongeveer 32.500 vierkante kilometer. In het rijtje Europese landen staat België qua oppervlakte op de 34^e plaats (en is daarmee iets kleiner dan Nederland, dat op de 31^e plaats staat met 41.500 vierkante kilometer).

4 Bevolking

Het aantal inwoners van België bedraagt ongeveer 10.5 miljoen en staat daarmee op de 12e plaats in het rijtje Europese landen. Het land is een van de dichtst bevolkte gebieden ter wereld met een gemiddelde van 316 inwoners per vierkante kilometer.

België wordt opgedeeld door taalgrenzen en kent meer dan één socio-economische realiteit en culturele identiteit, maar kiest voor een vreedzame oplossing van de conflicten die soms uit deze diversiteit voortvloeien. Dat is het bewuste 'Belgische compromis'. In België wonen twee grote gemeenschappen: de Vlamingen (in het noorden, spreken Nederlands) en de Walen (in het zuiden, spreken Frans). Brussel is tweetalig, maar toch hebben de meeste inwoners Frans als moedertaal. In het uiterste oosten van het land wonen Duitstalige Belgen.

5 Hoofdstad en enkele belangrijke steden

Hoofdstad van België is Brussel.

Enkele andere belangrijke, grote(re) steden zijn: Antwerpen, Brugge, Gent, Oostende, Namen, Kortrijk, Leper, Doornik, Bergen (Mons), Charleroi, Mechelen, Leuven, Luik, Verviers, Malmedy, Eupen, Bastogne, Arlon.

Belangrijkste havenstad: Antwerpen.

6 Geschiedenis: globale perioden, belangrijkste personen

België werd in de prehistorie bevolkt door diverse Keltische en Germaanse stammen. In de Romeinse tijd werden de Keltische stammen aangeduid met het woord Belgae. Hun woongebied Gallia Belgica viel tijdens de Middeleeuwen uiteen in een aantal feodale staten.

Het grote Frankische Rijk na Karel de Grote werd verdeeld tussen Frankrijk en het Duitse Rijk, met de Schelde als grens. Een gedeelte van het gebied waarin nu het huidige België ligt kwam in de 15^e eeuw in handen van de Habsburgers en in 1795 overgenomen door de Fransen. Na de nederlaag van Napoleon in Waterloo (1815) ging het land op in het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Met de Belgische Revolutie van 1830 scheidde België zich af en werd het een onafhankelijke, grondwettelijke en parlementaire constitutionele monarchie.

België werd in de Eerste Wereldoorlog bijna helemaal bezet door Duitsland. Ook tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het gehele land bezet door Duitsland (bevrijding in september 1944). Koning Leopold III droeg in 1951 de macht over aan zijn zoon Boudewijn (toen 21, + in 1993).

7 Staatsvorm

Het huidige staatshoofd is Koning Albert II, de zesde Koning der Belgen. Zijn functie is grondwettelijk omschreven en wordt uitsluitend binnen het kader van de federale staatsstructuur uitgeoefend. De monarchie vervult een fundamentele rol in de eenheid van het land.

Kernspreuk: 'Eendracht maakt Macht'

Sinds 1993 is België een federale staat bestaande uit gemeenschappen en gewesten. De drie gemeenschappen (de Vlaamse, de Franstalige en de Duitstalige) en de drie gewesten (het Vlaamse, het Waalse en het Brussels Hoofdstedelijke) hebben bevoegdheden overgenomen van de federale staat, die echter nog altijd de aangelegenheden behartigt betreffende het algemeen belang van alle Belgen. België is lid van de Europese Unie.

Nationale feestdag: 21 juli (= datum waarop de eerste Koning der Belgen, Leopold I, de eed aflegde).

Volkslied: de 'Brabançonne'.

8 Provincies

België is opgedeeld in drie gewesten: Vlaams Gewest, Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het Vlaams Gewest (hoofdstad Brussel) bestaat uit de provincies:

- Antwerpen (hoofdplaats Antwerpen)
- Limburg (hoofdplaats Hasselt)
- Oost-Vlaanderen (hoofdplaats Gent)
- Vlaams Brabant (hoofdplaats Leuven)
- West-Vlaanderen (hoofdplaats Brugge)

Het Waals Gewest (hoofdstad Namen) bestaat uit de provincies:

- Waals Brabant (hoofdplaats Waver / Wavre)
- Henegouwen (hoofdplaats Bergen / Mons)
- Luik (hoofdplaats Luik / Liège)
- Luxemburg (hoofdplaats Aarlen / Arlon)
- Namen (hoofdplaats Namen / Namur)

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is 'provincieeloos'; hoofdstad is Brussel.

Voor ligging zie kaarten op o.a. Wikipedia.

9 Infrastructuur

De hoofdverkeerswegen doorkruisen het land, dat 51 km. autoweg telt per 1.000 km², wat overeenkomt met 1.631 km., hetzij bijna het dubbele van het Duitse wegennet. Alle autowegen zijn verlicht.

Met zijn 3.471 km lengte is het Belgische spoorwegennet het dichtste ter wereld.

België telt drie grote zeehavens: Antwerpen, Gent en Zeebrugge en twee binnenhavens: Brussel en Luik.

Er liggen 1.500 km bevaarbare waterwegen en diverse kanalen onderhouden de verbinding met Rotterdam en de Rijn.

Belangrijkste vliegveld: Brussel.

10 Klimaat

In België heerst een gematigd zeeklimaat met dito temperaturen (gemiddeld 11,2 graden Celsius). Het waait er vaak (westenwind, van zee), met veel bewolking en regelmatig regen.

11 Rivieren en meren

De rivieren Maas, Schelde en IJzer hebben een groot deel van hun stroomgebied in België liggen. In het uiterste oosten van het land ligt in de provincies Luik en Luxemburg ook een gebied dat toebehoort aan het stroomgebied van de Rijn (via de Moezel), in het zuiden van de provincie Henegouwen een klein gebied dat tot het stroomgebied van de Seine behoort (via de Oise).

12 Gebergten

België bestaat uit drie geografische zones: in het noorden Laag-België (hoogte minder dan 100 m.), Midden-België (van 100 tot 200 m.) en Hoog-België (Ardennen, van 200 tot meer dan 500 m.). De Botrange, het hoogste punt, ligt op 694 m.

13 Nationale en regionale parken

14 Industrie en economie

De belangrijkste economische activiteit in België bestond vroeger vooral uit zware industrie rond de steenkoolmijnen in Wallonië, maar is inmiddels verlegd naar industrie rond de havens in Vlaanderen en diensten in Brussel. Momenteel werken de Belgen in de landbouw, industrie, dienstensector (banken, hotels, kinderdagverblijven, ...), informatica en het onderzoek. Talrijke vrouwen werken buitenshuis en de kinderopvang is goed georganiseerd en wordt streng gecontroleerd.

Binnen de verwerkende nijverheid zijn bepaalde takken al van vorige eeuw en sommige zelfs langer in België aanwezig. Dat is onder meer het geval voor textiel/leder/schoenen/kledij, voedingsproducten/dranken/tabak, metaalverwerkende nijverheid, producten in metaal, machinebouw, papier/drukkerij en gedeeltelijk ook de scheikundige nijverheid. Andere takken hebben zich vooral in de jaren '60 ontwikkeld, in het zog van de sterke economische groei en de massale toestroom van buitenlandse investeringen. Deze gunstige conjunctuur heeft vooral de scheikundige nijverheid, de houtverwerking en meubelproductie, machinebouw en de fabricage van elektrisch materieel en transportmiddelen geen windeieren gelegd.

Industrieën vestigden zich vroeger waar de grondstoffen te vinden waren, langs spoorwegen en waterlopen en zelfs midden in het stedelijke weefsel. De zones die nu voor hen zijn ingeruimd liggen langs de grote knooppunten in onze transportinfrastructuur, in de buurt van de havens en voornamelijk langs de grote wegen en snelwegen. Vooral aan de rand van de steden zijn overal industrieparken aangelegd. Sinds een tiental jaar vestigen zich ook veel dienstverlenende bedrijven in de industriezones, die daardoor uitgroeien tot echte activiteitenparken.

Momenteel is Antwerpen de belangrijkste industriekern van het land. In de provincie is de helft van alle scheikundige industrie geconcentreerd (raffinage, petrochemie, maar ook fotografische en farmaceutische producten, enz.). Brussel is de tweede industriekern en qua structuur, zoals te verwachten valt, sterk gericht op consumptiegoederen. Gent is structureel verdeeld tussen lichte industrie, waar Gent een van de belangrijke oude centra is, en de zware industrie die zich hoofdzakelijk langs het zeekanaal Gent-Terneuzen heeft gevestigd. Charleroi en Luik behouden een uitgesproken industrieel karakter maar hun structuur blijft gekenmerkt door de traditionele takken van de zware industrie. In Binnen-Vlaanderen vormen vooral de streek rond Kortrijk en het Noordoosten belangrijke industriegebieden. Het Kortrijkse is gespecialiseerd in lichte industrie. In het Noordoosten vinden we voornamelijk grote buitenlandse ondernemingen.

België heeft als vroegere steenkoolproducent, tussen 1957 en 1992, 120 mijnen gesloten. Daardoor is het land in grote mate ($\pm 80\%$) afhankelijk van buitenlandse bevoorrading. Zijn primaire energie haalt het voor $\pm 40\%$ uit aardolie, voor 22% uit aardgas, voor 20% uit uranium en voor 17% uit steenkool. Hydro-elektriciteit vertegenwoordigt amper 1% . Deze structuur is in de loop der jaren sterk geëvolueerd. Het aandeel van de aardolie is teruggeschroefd ten voordele van gas en steenkool (via het omschakelen van de elektriciteitscentrales) en ook de kernenergie heeft zich verder ontwikkeld.

15 Wijnbouw

16 Landbouw

Minder dan 3% van de beroepsbevolking is actief in de landbouw. In 2000 telde men ruim 41.000 veelal kleine landbouwbedrijven, de meeste familiebedrijven, vaak zonder opvolgingsmogelijkheden.

In het noorden (Kempen en Vlaanderen) is veel zand- en weidegrond; men verbouwt er veel maïs. In het zuiden van Vlaanderen treffen we vooral zandleemgronden aan en overweegt de akkerbehouwing (groententeelt). Daarnaast houdt men zich bezig met intensieve veeteelt.

De grond in Wallonië is geschikt voor klassieke akkerbouwteelten (tarwe, suikerbieten). In het zuidoosten legt men zich vanwege de bodemgesteldheid in hoofdzaak tot op de rundveeteelt.

17 Bosbouw

18 Godsdienst

De godsdienstvrijheid wordt in België door de Grondwet gewaarborgd. De meeste Belgen zijn katholiek. Maar er wonen ook aanhangers van andere godsdiensten: islamieten, protestanten, joden en orthodoxen.

19 Onderwijs

In Vlaanderen volgen bijna alle kleuters tussen 3 en 6 jaar kleuteronderwijs, hoewel dit geen leerplichtonderwijs is. Na de kleuterschool stappen de kinderen over naar het eerste leerjaar van het lager onderwijs. Het kleuteronderwijs heeft een sociale functie, waarbij men, voornamelijk door middel van spel, de totale ontwikkeling van het kind tracht te bevorderen. In het kleuteronderwijs werkt men met vastgelegde ontwikkelingsdoelen die men nastreeft bij de leerlingen. Dit is minder strikt dan in het lager onderwijs.

Het gewoon lager onderwijs is bedoeld voor kinderen van 6 tot 12 jaar en omvat 6 aaneensluitende leerjaren. Op 1 september van het burgerlijk jaar waarin het kind zes jaar wordt, begint de leerplicht en starten de kinderen in het eerste leerjaar.

Gedurende deze zes leerjaren leren de kinderen de basisvaardigheden: lezen, schrijven, rekenen. In het vijfde leerjaar komen daar de "zaakvakken" bij. Veralgemeend is ook de studie van het Frans vanaf het vijfde leerjaar. Veel Vlaamse scholen starten al vroeger met het onderwijs van het Frans. Lichamelijke opvoeding ("turnen") staat ook standaard op het programma, met inbegrip van schoolzwemmen. In de gemeenschapsscholen kiezen de ouders voor hun kind ook of het godsdienst volgt, dan wel niet-confessionele zedenleer. In de vrije katholieke scholen volgen nagenoeg alle kinderen katholieke godsdienst. Enkele katholieke scholen bieden ook islamgodsdienst aan. In de methodescholen leren de leerlingen via cultuurbeschouwing omgaan met en respect opbrengen voor elkaars levensovertuiging. Behalve de vakdoelstellingen moeten leerlingen ook "vakoverschrijdende" leerdoelen behalen. Een kind kan maximaal éénmaal een leerjaar overzitten. Kinderen die minder dan zes leerjaren op de lagere school willen doorbrengen moeten minstens 4 leerjaren doorlopen en kunnen dan bij de examencommissie hun getuigschrift basisonderwijs behalen, ten vroegste dus vanaf hun negende. Deze maatregel moet hoogbegaafde leerlingen de mogelijkheid geven vroeger naar het secundair onderwijs over te stappen. In tegenstelling tot het kleuteronderwijs werkt het lager onderwijs met eindtermen.

20 Cultuur

De Belgen worden al eeuwen verdeeld door de tegenstelling tussen Vlamingen en Walen. Dat heeft niet alleen te maken met de taalstrijd (Nederlands tegen Frans), maar ook met wisselende voorspoed in de noordelijke en zuidelijke streek van België. Kortom, je kunt nauwelijks spreken van één Belgische cultuur. De Belgen hebben dat zelf ook begrepen door twee afzonderlijke Cultuurgemeenschappen in te stellen: een Vlaamse en een Waalse.

België wordt vaak vereenzelvigd met Vlaanderen. Dat is niet zo verwonderlijk, gezien het Vlaamse stempel op de Belgische cultuur. Het hoogtepunt van de Belgische schilderkunst lag in de 15de en 16de

eeuw bij de opkomst van de zogeheten *Vlaamse Primitieven*. Kenmerk van deze schilders was hun aandacht voor detail, zoals in de werken van Jan van Eyck. Pieter Bruegel staat aan het eind van die ontwikkeling; hij schilderde vooral landschappen en portretteerde het harde boerenleven van die tijd. In de barokperiode daarna heeft Vlaanderen grote meesters als Rubens voortgebracht. De belangrijkste surrealistische Belgische schilder is ongetwijfeld René Magritte, een Waal. Hij maakte in 1953 de wandschilderingen in het casino van Knokke. De zanger, componist en tekstschrijver Jacques Brel kreeg in de jaren zestig internationale bekendheid. Hij sloeg een brug tussen de Walen en de Vlamingen door zich te afficheren als Franstalige Vlaming. Wallonië is de bakermat van het stripverhaal. Kuifje, de Smurven, Bollie en Billie, Asterix, en Robbedoes zijn ontsproten aan het brein van tekenaars als Hergé, Morris en Franquin. Maar ook Vlaanderen heeft zijn steentje bijgedragen: de strip Suske en Wiske is getekend door de Vlaming Willy Vandersteen.

21 Eten en drinken

Chocolade, pralines met een smaak van amandel of karamelsuiker in een chocolade jasje en zeshonderd soorten bier zorgen ontegensprekelijk voor het stevige imago van België in het buitenland. België kent een groot aantal typische streekgerechten zoals vis en schaaldieren uit de Noordzee, witloof (het "witte goud"), Gentse waterzooi (mengeling van kip en groente), Damse taart en worst, stoemp en Brusselse spruitjes, Dinantse koek, wildgerechten, gevogelte, patrijs en fazant uit de Ardennen. In België worden veel verschillende bieren gebrouwen en dat heeft zijn invloed op de keuken. Vlees wordt vaak bereid door het te stoven in bier, zoals in gerechten als "Vlaamse karbonade" of "Konijn met pruimen". Er zijn meer dan 400 soorten Belgisch bier. Het sterk-alcoholische Trappistenbier is populair. Deze biersoort stamt uit de middeleeuwen toen de monniken het begonnen te brouwen.

22 Taal

België is drietalig: Vlaams (Vlamingen), Frans (Walen) en Duits (in het oosten). Zestig procent van de Belgen is Nederlandstalig, veertig procent is Franstalig, 74.000 Belgen spreken Duits als moedertaal.

23 Geldeenheid

Vanaf 1 januari 2002 geldt in België de euro als wettig betaalmiddel. Tot dan was de munteenheid de Belgische franc.

24 Media

Zowat het hele land is aangesloten op het kabelnet. De diverse kabelmaatschappijen bieden in totaal 41 zenders aan. Elk gezin ontvangt via de kabel 30 zenders. Naast de Franstalige en de Vlaamse openbare omroep telt België nog drie commerciële zenders, twee in het Nederlands en een in het Frans, zonder de lokale televisiezenders. Ook wat de radio betreft, zijn er openbare, private en lokale zenders. De geschreven pers wil alle levensbeschouwingen in België aan bod laten komen. Buitenlandse kranten en tijdschriften worden op grote schaal verspreid, vooral in Brussel.

25 Belangrijkste monumenten en topics

Hoofdstad van België is Brussel. Staat bekend om zijn pleinen, monumenten en prachtige musea. De Grote Markt, met het stadhuis en de omliggende gildenhuisen en straatjes, maken het tot een van 's werelds mooiste pleinen. In Brussel zijn ook talrijke nationale en buitenlandse bedrijven gevestigd, de belangrijkste Belgische politieke instellingen en veel van de Europese instellingen (Europese Commissie, Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie).

Aan de Schelde ligt België's tweede stad, Antwerpen. Naast een wereldhaven is Antwerpen ook een bloeiend diamantcentrum. Wat cultuur betreft, is het de stad van de schilder Rubens.

Brugge, ook 'het Venetië van het Noorden' genoemd, is een van de drukstbezochte oude steden in Europa en trekt toeristen van overal ter wereld aan. Je kan er op de reien onvergetelijke boottochtjes maken.

Ook Gent telt prachtige historische gebouwen, zoals het middeleeuwse kasteel van de graven van Vlaanderen, het Gravensteen. Niet ver van Gent ligt Flanders Expo, waar Belgische en buitenlandse bedrijven geregeld vakbeurzen houden.

Langs de oevers van de Maas ligt Namen. Wie houdt van geschiedenis en legenden, kan zijn hart ophalen in de citadel en in de kastelen, abdijen en kerken in de buurt.

Waar de Maas en de Ourthe samenvloeien ligt Luik, met haar talrijke historische gebouwen, waaronder het Prinsbisschoppelijk Paleis.

Bergen (Mons) pronkt zowel met haar architecturale schatten (belfort, stadhuis en collegiale Sint-Waldetrudiskerk) als met haar musea en folkloristische optochten en feesten.

België is ook gezegend met toeristische pareltjes van natuurschoon: in het noorden, de Belgische kust met meer dan tien badplaatsen aan een 67 km lang fijn zandstrand; in het zuiden, ontvouwen de Ardennen weids uitgestrekte boslandschappen doorsneden door rivieren, waar 's winters aan langlaufen en alpineskiën wordt gedaan.